

Ik lees van Ida Gerhardt Het Carillon

Ik zag de mensen in de straten,
hun armoe en hun grauw gezicht, -
toen streek er over de gelaten
een luisteren, een vleug van licht.
Want boven in de klokkentoren
na 't donker-bronzen urenslaan
ving, over heel de stad te horen,
de beiaardier te spelen aan.
Valerius:-een statig zingen
waarin de zware klok bewoog,
doorstrooid van lichter sprankelingen,
'Wij slaan het oog tot U omhoog.'
En één tussen de naamloos velen,
gedrongen aan de huizenkant
stond **ik** te luist'ren naar dit spelen
dat zong van mijn geschonden land.
Dit sprakeloze samenkomen
en Hollands licht over de stad –
Nooit heb ik wat ons werd ontnomen
zo bitter, bitter liefgehad.....stilte

Daniël zit tezamen met zijn drie vrienden aan de oevers van de Eufraat tijdens de Babylonische ballingschap.

Hij is overgeleverd aan de grillen van heerszuchtige koningen.

Hij droomt en heeft visioenen over hoe het vroeger was en hoe het in de toekomst zou **kunnen** zijn.

Hij probeert zich dingen te herinneren. De Thora, de tien woorden. **Waar** kom ik vandaan, **wat** is de zin en waarde van het leven en **waar** ga ik naar toe. Zingeingsvragen zoals: wie ben ik, wat vind ik belangrijk en hoe wil ik leven.

Van Daniel wordt in de Bijbel gezegd dat hij van God de wijsheid van een oudere heeft gekregen.

In een Griekse vertaling van het oude testament vinden we een verhaal over Daniel dat zich afspeelt in de periode van **voor** de ballingschap. Ook in dit verhaal blijkt hoe wijs hij is en hoe hij recht, rechtschapenheid en gerechtigheid hoog in het vaandel heeft.

Daniël, zijn naam betekent: **God** is rechter

Het gezag van Daniël is van Godswege.

Het is niet voor niets dat tijdens de politieke overheersing van Judea in de tweede eeuw voor Christus de verteller van het boek Daniël zijn kritiek op de overheerser verpakte in de verhalen uit het Babylonische verleden. Hij koos juist **deze** verhalen als wapens om de tirannie te lijf te gaan

Het is **ook** niet voor niets dat Ad van Nieuwpoort teruggreep op het boek Daniël in zijn visie op **deze** tijd. Een tijd van oorlogen, grote kloven tussen arm en rijk en oprukkende klimaatverandering. Hoe kunnen we proberen niet te buigen.

Hoe kunnen we proberen in deze tijd een goed mens te blijven.

In het Bijbelboek Daniël laten de hoofdpersonen steeds maar weer zien dat zij geen andere goden aanbidden dan **hun** God, de God van recht, vrede en liefde... en dat zij niet buigen voor koningen.

Wordt u **ook** boos als in Oekraïne een drukkerij van schoolboeken en een boekenmarkt worden gebombardeerd?

Wordt u **ook** boos als een Amerikaanse filmploeg met stokken wordt aangevallen door vier gemaskerde kolonisten op de westelijke Jordanoever, terwijl zij een vrouw interviewen, van wie door Israëlische kolonisten huis en haard is afgepakt?

Wordt u **ook** boos als populistten zich beroepen op het geloof voor een politiek programma dat in **tegenspraak** is met de christelijke boodschap van barmhartigheid, rechtvaardigheid, vergeving en liefde?

Merkt u ook de moedeloosheid en de onmacht?

Wilt u soms **ook** de TV beelden niet meer zien of wordt u er desondanks toch naar toegetrokken zoals dat bij mij vaak gaat? Of zijn deze woorden nog te zwak voor u. Wordt u niet boos maar woedend. Wordt u niet moedeloos maar verlamt het u? Ook als we zien hoe in een rap tempo onze christelijke waarden eroderen, wegslijten, afgebroken worden door anderen.

En hoe zit het ook al weer met de tien woorden en met die mooie woorden uit de bergrede: Gij zult niet doden. Heb uw vijanden lief en keer de andere wang toe.....

Nee, we hoeven niet te zijn als Jezus. 'Hem achterna' betekent dat we zijn woorden hebben gehoord en zijn daden hebben gezien. We hebben in hem een voorbeeld. Een rolmodel. Ook wij staan, net als Jezus toen, bloot aan verleidingen. **Buigen** soms voor de dictators en de autocraten, **buigen** soms voor de verleidingen van geld en goed

Buigen soms voor de verleidingen die op onze **deurmat** vallen in de vorm van reclame (bij mij vaak op de zondag), buigen soms voor wat we op onze schermen zien....

Jezus buigt **niet** mee met de machten van zijn tijd: hij veegt de tempel, die al haar waarden in de uitverkoop doet, leeg.

Mozes beweegt **niet** mee met de koning van Egypte, **David** beweegt **niet** mee met Goliath en Daniel **weigert** mee te buigen met Nebukadnezar en Darius. Hij zoekt steun en kracht bij zijn God als hij in de opengesperde muil van de leeuw kijkt.

Mark van de Voorde schreef in zijn boek: 'Niet in onze naam' hoe dictators zijn als de Sirenen uit Homerus' Odyssee. Met hun stem verlokken ze de massa, zodat het schip stuurloos wordt en op de rotsen te pletter slaat. Om de verleidingen te weerstaan liet Odysseus zich vastbinden aan de mast van zijn schip. **Wij** moeten ons vastklampen aan de mast van de hoop die in ons is. Om niet gedachteloos in de mooie beloften te trappen waar de Sirenen van vandaag ons mee proberen te verleiden.

Hoe kunnen we voorkomen dat we ten prooi vallen aan doemdenken en de hoop verliezen....

Mijn vrienden en ik gingen halverwege de Vietnamoorlog in de jaren 60 de straat op met gitaren en wasbord en zongen protestliederen. We riepen: 'Johnson moordenaar' met ons ban-de-bom-speldje opgespeld. Make love no war...Meneer de president, welterusten, slaap maar lekker in je mooie witte huis (straks met balzaal). We zongen: we shall overcome, where have all the flowers gone,, the times they are a -changing, ring ring I've got to sing. We zongen tegen de wind in. We zwommen tegen de stroom in. We zongen de longen uit ons lijf. We protesteerden tegen oorlogen en tegen oorlogstuig. We zouden dit nu voor Trump, Poetin en Netanyahu kunnen doen.

Ondertussen vechten **nu**, dus ook op dit moment, een paar uur vliegen hiervandaan, tienduizenden jongens zich dood in een eindeloze, zinloze oorlog en is er bijna niets meer over van menswaardig leven in Gaza.

Bijna **alle** dingen, die eenmaal vast en heilig schenen, zijn wankel geworden: **waarheid** en **menselijkheid**, **rede** en **recht**. We zien het vele onrecht. We zien een aanval door Trump op de VN, op het internationaal Strafhof en intussen omringt deze mens zich, net als Nebukadnezar deed, met goud en goed.

We zien ook dat het drietal Trump, Poetin, Netanjahu, niets heeft met het klimaat. Drill baby drill.. Graai, Trump, graai...

En de aarde? Die zucht: zoveel aanslagen op de natuur, zoveel doden, zoveel...vult u zelf maar in.....

En waarheid wordt nepnieuws en nepnieuws wordt waarheid.

Het lijkt alsof er niet meer om een leven gegeven wordt.

Wat kunnen we doen om niet te buigen. Buigen is geen optie hoorden we. Dat maakt ongelukkige mensen. Dat maakt een ongelukkige samenleving.

Maar wat kunnen we dan wel.

Net zoals het boek Daniel biedt ook het boekje van Ad van Nieuwpoort geen in beton gegoten standpunten of antwoorden. Het is bedoeld als aansporing om vragen te stellen bij wat **wij** gaandeweg als **vanzelfsprekend** zijn gaan vinden. Daarbij hebben we verhalen nodig. Ook de aloude Bijbelverhalen De Bijbel van de tien woorden, van de strijd om vrijheid, van de profeten, van Daniel. De Bijbel van Jezus' bergrede.

Verhalen over God als redder, als trooster, **niet** de god van het geld of macht. Laten **wij** er **altijd** aan denken dat God de koningen aanstelt en afzet en dat geen van hun koninkrijken voor altijd zal blijven bestaan...

'Ik Heb behoefte aan **verzet**' riep Dolf Jansen in zijn column in Trouw

Verzet...dat is in deze tijd soms niet zo eenvoudig

Daar is moed voor nodig. Want naastenliefde, barmhartigheid en solidariteit vormen niet voor iedereen het vanzelfsprekende mens- en maatschappijbeeld meer. Vaak is geld en macht de belangrijkste drijfveer. Helaas...

Mag ik dan bij **jou**...

Mag ik dan bij **jou**, God....

Mag ik dan bij **jou**, mens...

Ook **wij** kunnen hier in onze kerk door een ander worden aangeraakt. Ook **wij** kunnen de tranen drogen van een ander. Ook **wij** kunnen elkaar bemoedigen of gewoon stil naar de ander luisteren

Ook **wij** kunnen tijd voor de ander nemen. Ook wij kunnen vreugde en verdriet met elkaar delen. Ook **wij** kunnen elkaar hoop geven. En we kunnen elkaar sterken in het staan voor onze principes van medemenselijkheid, liefde en barmhartigheid. Wij kunnen in de ander een glimp van God zien.

Daarvoor gaan wij naar de kerk.....

Het verzet begint bij onszelf. Wij kunnen aan onszelf kritische vragen stellen over bijvoorbeeld onze eigen levensstijl en consumptiegedrag

En laten we, evenals Daniel, **niet** voor de korte termijn gaan, **niet** voor **eigen** gewin, roem en heldendom. Laten we **niet** de moed laten zakken, **niet**

verzanden in doemdenken maar **blijven** geloven in de toekomst, in de vooruitgang. Dictaturen zullen blijven komen maar zullen **ook** weer **gaan**.

De hoop is als het carillon van Ida Gerhardt dat speelt met zijn bronzen stem boven het gedruis van de stad en **zo** het volk eraan herinnert dat we de trotse droom van goedheid niet mogen vergeten. Wij kunnen met ons verzet, ik bedoel door niet te buigen voor populisme, autocratie en dictatuur diezelfde hoop laten horen als dat carillon. Laten we met onze bescheidenheid breken en de boodschap van vrijheid, verbondenheid, van hoop en liefde, van geloof en vertrouwen uitdragen. **Wij** zijn vandaag de beiaardier uit het gedicht dat Ida Gerhardt schreef in de donkere, uitzichtloze dagen van de tweede wereldoorlog. Hoop is wat we **vandaag** kunnen doen. Hoop is geen vlucht, maar een uitdaging. Of zoals de benedictijner priester Notker Wolf het zei: 'Hoop is een natuurlijke deugd, een talent van de mens, een vitale kracht die helpt om te overleven.

Laten we, temidden van deze bezette wereld, blijven bij de bron van ons leven, zodat wij geen gevangene worden van de tijdsgeest en laten we zingen net zoals Daniel deed vanuit zijn open raam.

Laten we vooral niet weggijken en zeker niet buigen.

We mogen vertrouwen dat de zachte krachten zullen winnen in het eind.

Tot slot dit gedicht van Dittrich Bonhoeffer

Niet zomaar wat

maar het goede

wagen en doen.

Niet blijven zweven

tussen mogelijkheden.

Wees moedig,

maak handel en wandel concreet.

Vrijheid woont niet in de vlucht,

der gedachten,

alleen in de daad.

Laat angst en aarzeling los,

ga naar buiten

waar de storm woedt

van de tijden,
slechts gedragen
door Gods gebod
en je geloof.
Dan zal de vrijheid
je geest juichend
ontvangen.

Zo mag het zijn

Piet Bolhuis